

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. Qualiter Consensus parentum requiratur ad licitè ineundum
Matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

tuere. Quod non obesset præmissis. Hic enim agitur de vinculo iustitiæ; quidquid sit de obligatione conjugum, quatenus foret ex parte spectans ad fidelitatem.

DICO II. Solus consensus conjugum sufficit ad valorem Matrimonii. Est certum contra Lutherum & varios recentiores Hæreticos, quorum opiniones vide *apud Bellarminum l. de Matrim. c. 19.* Patet ex *Trid. sess. 24. c. 1. de Reform.* ubi eos anathemate damnat, qui falso affirmant, matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse. Et ex *c. Sufficiat 27. q. 2.* ubi Nicolaus Papa ait: Sufficiat secundum leges solus eorum consensus, de quorum conjunctionibus agitur. Qui consensus si in nuptiis solus fortè defuerit, cetera omnia etiam cum ipso coitu celebrata frustrantur. Patet etiam, quia nullibi extat jus divinum, quo requiratur ad valorem Matrimonii consensus aliorum, præsertim parentum. Immo in Scriptura *Gen. 28.* legitur Esau duxisse uxorem non requisito consensu parentum: & Jacob unâ exceptâ duxit reliquas in scias parentibus: Tobias quoque ex consilio Angeli parentibus in scias Matrimonium iniit: quæ tamen matrimonia nemo dixerit fuisse irrita. Nihilominus seriò actum fuerat in Concilio Tridentino, ut irritarentur Matrimonia deinceps contracta à filiis absque consensu parentum; instantibus Oratoribus Gallis: quippe quæ plerumque noxia, ac familiis indecora, & odiorum potiùs quàm amoris fomes inter cojuges. Verum quo simul remedium adhiberetur parentum foecordiae in filiorum statu curando, certus numerus annorum præscriberetur; quo absoluto, si nondum filius à parente in Matrimonio fuisset collocatus, fas illi esset per se ipsum uxorem ducere. Ita refert *Palavicinus l. 22. Hist. Trid. c. 1. n. 16.* Unde eodem referente *c. 4. n. 3.* concepta fuerat forma Decreti: Præterea eadem Synodus irrita facit ea Matrimonia, quæ contrahuntur à filiis familias ante 18. annum completum, & à filiabus ante 16. completum absque genitorum consensu. Circa quam postea nonnullæ seu variæ limitationes fuerant adjectæ, ut videre est apud *Palavicinum c. 8. n. 10.* Tandemque penitus sublata fuit, confecto de solis Clandestinis decreto, prout hodie in textu cernitur. Vide *Palavicinum l. 23. c. 5. n. 17.*

Objiciunt Hæretici varia jura. Sed quod ad Jus Civile attinet, vel loquitur de honestate, vel sanè correctū est per Jus Canonicum, sicubi vellet Matrimonium sine consensu parentum esse irritum. Et quidem *Cujacius* cum aliis existimat ejusmodi matrimonia Jure Civili non fuisse irrita. Oppositum autem contendit *Basilius Pontius l. 2. c. 1. n. 21.* dicens esse communem sententiam. Quam *num. seq.* referens *Wesembecium* limitat sive explicat, ut quidem invalida & dissolubilia fuerint ante copulam, valida

tamen fuerint post copulam. Quod planè incongruenter statutum fuisset.

Ex Jure utem Canonico potissimum videtur *Chalier 30. q. 5.* ubi ex *Christo Papa* dicitur: *Aliiter legitimum non fit conjugium, nisi ab his qui super eam feminam dominionem habent, & a quibus custoditur, uxor petatur, & parentibus & propinquieribus sponsetur.* Verum Pontifex eodem tenore addidit alias conditiones; quæ si pariter necessariae forent, nulla apud Hæreticos, nec modernos forent legitima conjugia. Subditur enim: *Et suo tempore sacerdetaliter, ut mos est, cum precibus & orationibus, id est, sacrificio, à Sacerdote benedicatur &c. Et biduo vel triduo orationibus vacent, & castitatem custodiant.* Aliæ insuper conditiones ibidem requisitæ ita sunt extrinsecæ & accidentariæ, ut stultum sit credere, sive illis conjugium esse irritum; quales sunt, ut feminam paranympsi custodiant, ut legitime ipsa dotetur, & solemniter accipiatur &c. Vult itaque *Everissus* sic legitimum esse conjugium, si hæc omnia adsint, nisi quantum ad apparentiam & præsumptionem non sit legitimum, si eadem desint, & conjugium occultè sine testibus ullaque solemnitate contrahatur. Quamvis *Basilius Pontius sup. n. 5. & seqq.* contendat ab initio quidem & per aliquam sæcula fuisse consensum parentum in Ecclesia necessarium ad valorem Matrimonii, sed conditionem hanc postea fuisse sublatam. Plura vide apud *Bellarminum. sup. c. 20.*

Possent etiam moveri difficultates speciales de conjugii servorum seu mancipiorum. Sed constat similiter apud omnes Theologos & Juristas, ea esse legitima circa consensum dominorum. Estque expressè decisum *c. 1. de conjugio servorum.* Ratio est: quia facultas hæc in proprium corpus ad propagandum semen, & remissionem concupiscentiæ non potest tolli per dominum, nec ei prævalere potestas domini: qui solum habet jus ad obsequia civilia; debetque tolerare, nisi per usum & onus conjugii non remaneat servus ad omne obsequium deo expectatus. Varia porò quæ circa horum conjugia quæri possent, quia in his & plerisque aliis regionibus non veniunt usui, censui non esse expressè tractanda. Videri potest *Sanchez, Pontius & alii* suis locis.

QUESTIO II.

Qualiter Consensus parentum requiratur ad licitè ineundum Matrimonium?

QUAMVIS solus contrahentium consensus sufficiat ad Matrimonii valorem; tamen ex maxima saltem congruentia & honestate non debent proles absque parentum consensu & approbatione certum matrimonium

3.
Solorum
contrahen-
tium cōsen-
sus requi-
ritur ad
valorem.

De irritan-
dis qua sine
parentum
consensu
contraher-
entur, vel
quid actum
in Triden-
tino.

4.
Explicatur
Jus Civile.

monium eligere; nisi excusentur iusta causa. Nam omnia iura & ratio honestatis naturalis, ac ipsa regula humani convictus, & familia id planè demonstrant; ut proinde proles inconsultis aut invitis parentibus rem adeò gravem, unde totum vitæ institutum pendet, aggredientes, non sint omnis tulpæ, saltem venialis, expertes. Idem confirmat iusta apud omnes Nationes parentum indignatio, quam ostendunt prolious se inconsultis aut invitis matrimonium ineuntibus.

Possunt tamen proles secus facientes subinde excusari, v. g. si (quod interdum fit) parentes indiscretè vellent impedire matrimonium planè dignum & utile, aut tentarent filios indigno vel molesto matrimonio copulare, aut negligenter vel nimium differrent prolious de convenienti matrimonio providere, aut nimis durè tractarent proles: quæ proinde hoc medio ex eorum iugo conarentur evadere, aut ob similes causas. Quamvis præ seminis major cautela sit necessaria, utpote quæ magis parentum curæ subdantur, & æctiori pudoris honestate tenentur.

Loquendo autem de obligatione gravi, seu sub mortali fatendum in primis est, eam frequenter posse subesse, saltem per accidens: ut si imminèant gravia scandala, pericula, honorum amissio, gravia odia & discordiæ. Item si matrimonium sit indignum cum notabili dedecore & ignominia familiæ.

An verò seclusis extrinsecis incommodis (quæ frequenter adsunt) proles graviter obligentur, ut non contrahant matrimonium inconsultis & invitis parentibus. Multi probabilissimè affirmant. Plures alii (ut Vasquez, Sanchez, Coninck) existimant proles quidem graviter obligari ad petendum consilium, si tamen parentes requisiti consensum negent, posse per se loquendo liberè matrimonium honestum inire.

Sed non improbabile videtur, proles, spectatis iuribus de facto constitutis & seclusis extrinsecis incommodis, ad neutrum graviter obligari: iura enim & rationes ex natura rei petitiæ tantum ostendunt maximam congruentiam & decentiam, non autem gravem semper ac per se loquendo obligationem. Confirmatur: quia unicuique per se libera videtur electio vitæ ac determinatio status: & in hoc salii sunt in rigore sui iuris; maxime circa matrimonium, quod summam requirit libertatem, & ex naturali propensione contrahentium præcipuè dijudicandum est. Unde nec parentes possunt cogere filios, ut matrimonium contrahant, aut ut volentes contrahere contrahant cum tali persona: & proinde nec possunt cogi, ut abstineant à matrimonio, vel simpliciter, vel contrahendo cum tali persona. Et quamquam subinde oblige-

Herincx Sum. Theol. Pars IV.

tur quis consilium petere, ubi non tenetur sequi: hic tamen ad neutrum videtur graviter obligari. Immo quandoque parentes æctius ferrent matrimonium ipsis consultis sed repugnantibus, quam contractum ipsis insciis, & prolious alio prætextu se excusantibus. Quare pro hac sententia stat Henriquez, Victoria, Aversa q. 3. sect. 7. & sarracenus d. 29. n. 12. Pro eadem etiam referri possunt, qui simpliciter asserunt licere filiis contrahere independentè à parentibus, ut D. Thomas, Ledesma, Victoria, Viguerius, Abbas, Hostiensis, Covarruvias & alii, cum Theologi, tum Juristæ, ut refert Aversa supra, explicans illos, quod solum obligationem sub mortali negare voluisse videantur.

De pœna contrahentium contra parentum voluntatem censent quidam eos posse exheredari Jure Civili, si nuptiæ sint indignæ, saltem si filia nubat indigno. Sed facultas exheredandi per Novellam II 5. c. 3. §. 5. videtur sic restricta, ut sola filia possit hæreditate privari, quæ minor 25. annis existens, parentibus eam dotare volentibus, matrimonium respuit, & luxuriosam vitam agit, aut sanè etiam major 25. annis servo five mancipio nubat.

An proles insciis aut invitis, parentibus contrahentes possint exheredari.

Præter jus commune referuntur in Hispania leges speciales, quibus exheredari possunt nubentes sine parentum consensu. Et in Belgio Constitutione Caroli V. anno 1540. 4. Octobris, cautum est, ne liberi, masculi minores 25. annis, quàm femine minores 20. annis, absque consensu parentum, vel, si iis careant, proximorum consanguineorum, aut non adhibitâ Magistratus auctoritate, nuptias præsumant contrahere; idque (inter alias pœnas Notariis contractus scribentibus, matrimonio assistentibus &c. inflictas) sub pœna submotionis ab omni donario, & quovis lucro vi matrimonii, consuetudinis, testamenti, donationis, aut quomodocumque ex bonis compartis obventuro: tametsi postea matrimonio consummato consensus debitus supervenerit. Quod tamen edictum notat Zypæus in Notit. Juris Belgici Tit. de Sponsal. & Matrim. ferè agere de specie raptus & clandestinis matrimoniis, quæ dolis & malis artibus conciliantur, in quas fertur, & in iis pœnas proponit. Denique Philippus IV. anno 1623. 23. Novembris, minores 25. annis nubentes absque consensu parentum, aut (si obierint) tutorum & curatorum proximorumque consanguineorum utriusque lateris, privat omnibus emolumentis, quæ ab invicem alterutri obvenire possent per donationem, successionem &c. irritans omnes conventiones & donationes in alterutrius utilitatem factas, etsi postea consensus parentum superveniret: dans quoque facultatem parentibus exheredandi hujusmodi proles, non admittit quærelâ sub prætextu legitimæ

Quid de hoc statu per Principes Belgii.

dotis &c. Majores tamen 25. annis non comprehenduntur; salvo tamen eo, quod parentes sive amici fuerint saltem agniti.

10.
Ambujus-
modi statu-
ta sint va-
lida attento
jure Cano-
nico.

Contendit autem Sanchez l. 4. de Matr. d. 25. hujusmodi statuta non habere valorem, esseque correctæ aut corrigenda attento Jure Canonico, quod potius favet libertati matrimonii, jubetque causas & leges matrimoniales spectare ad Ecclesiam, & non ad laicam potestatem, c. Tuam de ordine Cognit. & c. Causam 2. qui filii sint legitimi, & c. 1. de Sponsalibus, & Trid. sess. 24. can. 12. de Matr. Quare sicut lege civili non potest Matrimonium sine consensu parentum contractum irritari, sic nec videtur posse prohiberi & puniri, eò quod constituere impedimenta Matrimonii, etiam tantum impedientia seu prohibentia, sit reservatum Ecclesiasticæ potestati. Nihilominus talium statutorum vim propugnant constanter Molina, Basilius Pontius & alii, & probabilissimum censet ipse Sanchez sup. Idemq; indubiè in secularibus tribunalibus judices censent. Videri potest Pontius l. 2. c. 1. n. 9. & 30.

QUÆSTIO III.

Qualiter Consensus Conjugum sit exprimendus?

11.
Consensus
conjugalis
debet exte-
rius expri-
mi.

CONSENSUS non sufficit internus, sed debet exterius exprimi. Id enim requirit, tum ratio contractus humani & mutue traditionis atque acceptationis: tum ipsa ratio Sacramenti, cujus pars essentialis est sensibilis expressio interni consensûs. Quare dum c. Cum locum, de sponsal. dicitur Matrimonium contrahi solo consensu; subintelligit expressio per signa, ut patet ex textu, & c. Licet, de sponsa duorum. Similiter quod c. Tua, de sponsalibus dicitur: Matrimonium in veritate contrahitur per legitimum viri & mulieris consensum, sed necessaria sunt quantum ad Ecclesiam verba consensum exprimentia de presenti; intellige hoc modo, quod Ecclesia requirat, ut consensus, qui alioquin etiam per nutus posset declarari, exprimat, dum potest, per verba, ut certius Ecclesiæ constet. Ex quo pariter & ex usu Ecclesiæ (quæ non admitteret nutus in potente loqui) colligit Aversa q. 3. s. 2. referens Rodriguez, Petrum Ledesma & Sylvium esse ad hoc gravem obligationem. Quamvis nullum de hac re extat præceptum contendat inter alios plures Sanchez l. 2. d. 31. n. 10. in consequenter asserens secus facientem peccare venialiter; quod proinde consequenter etiam negat (secluso scandalo aut periculo dubitandi de valore, ex quo per accidens nasci posset etiam gravis obligatio) Basilius Pontius l. 2. c. 7. n. 14. & Castro Palao d. 2. p. 7. n. 5. merito addens, saltem maximè convenire, ut consensus per verba exprimat.

Ex usu Ec-
clesiæ per
verba.

Id præsertim certum est verba non requiri ad valorem, non tantum in non valentibus loqui (de quibus id expressum est in jure colligitur ad minus ex Florentino in Decretis) sed etiam in aliis. Nullibi enim matrimonium secus à quoquam initum irritatur; sed solum, si nec factio, nec verbo consenserit, c. Fin. de Conjugio servorum. Unde sponsalia olim transibant in matrimonium per copulam. Et Florentinum sup. docet matrimonium contrahi regulariter per verba, non quòd hæc sint regulariter necessaria ad valorem, sed quòd consensus requisitus regulariter soleat per illa exprimi.

Sufficiunt porro verba quæcumque exprimentia consensum & contractum de presenti. Sed sint clara, sic dubiis locus relinquatur. Idem est de aliis signis & nutibus, v. g. seria capituli, interrogacionem de traditione, & acceptatione inclinatio: manûs porrectio ad factam petitionem, ut si vult talen pro nunc in conjugem accipere, manum porrigat. Posset etiam ex usu ipsi tamquam signum sufficiens revire impositio & acceptatio annuli digito (quæ alioquin referri etiam potest ad sponsalia de futuro) maxime si ex parte unius conjugis interponantur verba denotantia contractum de presenti. Idem est, si parentes expriment consensum nomine prolium presentium & non contradicentium, c. un. de Despons. impub. in 6. Solebat etiam ante Tridentinum copula subsequens sponsalia esse signum consensûs de presenti c. veniens, c. li qui fidem, & c. Fin. de Sponsal. gignens præsumptionem juris & de jure, juxta c. qui fidem. Quamquam si consensus maritalis interius verè defuisset, coram Deo non fuisset quoque verum matrimonium.

Posset quoque per epistolam inter absentes fieri contractus matrimonii instar ceterorum, juxta Doctores communissimè. Estque expressum in Jure civili l. Mulierem ff. de Rit. nuptiarum, & l. Sufficit ff. de Sponsalibus. Et quidem servari etiam potest forma Tridentini, si nempe coram parrocho & testibus fieret declaratio consensûs & acceptationis scripto expressæ, v. g. si sponsalia litteras sponsi coram eis proferens, in quibus is scribit se ipsam eligere ex nunc in uxorem, & ei se tradere in matrimonium, ipsa subjungat se similiter tradere alteri in uxorem, & acceptare factam sibi traditionem. Hic tamen modus contrahendi non est ita in usu.

Magis usitatum est in Ecclesiâ, ut fiat per procuratorem: estque etiam expressum in jure c. Fin. de Procuratoribus. Idem potest optimè fieri servatâ formâ Concilii Tridentini (quod solum egit contra matrimonium clandestina antea per Ecclesiam prohibita) dum Procurator consensum principalis, ejusdem nomine exprimat coram parrocho & testibus. Coram quibus etiam ad